

Spăciunea Administrației
Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare nr. 22
Scrisori neînțelese nu se
trimisă. Manuscrisurile nu se
returnează!

Biroul de abonații:
Brașov, piața mare nr. 22

Imprimeria mai yrimere în Viena
Kersch'sche Buchdruckerei & Verlag
(Stro. 22), Ferri'sche Buchdruckerei
(Stro. 12), J. J. Neumann, Neudamm,
J. Neumann, Leipzig, J. Neumann,
Neudamm; în Budapesta: A. V. Gold-
berger An'ou Mass. Kerklein Druck-
in Frankfurt: G. L. Dausse; în Ham-
burg: A. Steiner.

Prețul inserțiilor: o seriă
garantată pe o săptămână 8 cr.
și 80 cr. Imbra pentru o pu-
blicitate. Publicații mai dese
după tariful și învolută.
Reclame pe pagina III-a o
seră 10 cr. v. a. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

(NUMERŪ DE DUMINECĂ 23)

„Gazeta” este în fă-care di.
Abonamente pentru Austria-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe doi ani 24 fl.,
pe trei ani 36 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe doi ani 80
franci, pe trei ani 120 franci.
Se prenumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la dd. colectorii.

Abonamentul pentru Brașov:
la administrație, piața mare
nr. 22, etajul I.: pe un an
10 fl., pe doi ani 20 fl., pe trei
ani 30 fl. Cu dăruț în
casă: Pe un an 12 fl., pe
doi ani 24 fl., pe trei ani 36 fl.
Unu exemplar 5 cr. v. a. sau
15 bani.

Atătu abonamentele cătu și
inserțiile suntă a se plăti
înainte.

Nr. 129.—Anul LIV.

Brașov, Duminecă 9 (21) Iunie.

1891.

Din cauza Sf. srbătorii, diarul nu va
apără până Marți sora.

Brașov, 8 Iunie v.

Ideile, ce le deșteptă în noi
srbătorea de mâne a Rosaliilor,
a țilei cincidecimeii când, după
cum ne spune sfânta scriptură,
se arătară discipulilor lui Chris-
tosu limbă împărțite ca de focu
și totu începură a vorbi în toate
limbile; ideile, țicem, ce le deș-
teptă în noi această srbătore a
limbilor, țiva glorioasă a spiritu-
lui Dumneșcescu, care a însufle-
țitu pe propovăduitorii adevărului
și ai dreptății, suntu ideile viito-
rului, ale libertății și ale progre-
sului.

Unu popor nu se pôte bucura
de libertate, nu de înaintare și
nu pôte avé nici unu viitoru fără
a primi învățatura și creșterea de
lipsă în limba sa, dela bărbății și
conducătorii săi firești și luminați;
nu pôte trăi și dăinu unu popor,
când nu este condusu și stătuțu
de aceia, cari ilu înțelegu, cari
ii cunoscă păsurile și necazurile
și sciu să-i îndrepteze pașii spre
bine, pentru că simțu și gândescu
ca și elu, suntu sânge din sân-
gele lui.

Poporul român are și elu
limba lui, ca celelalte popore ale
lumei, și nu este cu puțință, ca
el să se deștepte și să cunoscă
și elu adevărul, decâtu numai
când acesta i-se va propovădui
în limba lui.

Totu ce este mai scumpu o-
mului pe acestu pământu, isvorul
din care răsare dezvoltarea lui
intelectuală și materială, libertatea
și toate drepturile lui, c'unu cu-
vântu a două ființă a lui este
limba. Ia-i limba și ai omoritu
în elu totu ce-lu face să-i înalțe
lata frunte și să privescă în susu
la ceru, ai făcutu din omu neomu.

Și acestu scumpu tesauru alu
vieții omului ca și alu poporelor,

acestu neprețuțu și nesecatū isvorū
de libertate și de progresu, dulcea
nostră limbă strămoșescă este,
pentru care noi Români dintre
Tisa și Carpați suferimū ațu atătu
de multu, limba română este pen-
tru care luptându cu credință
suntemū prigoniti din toate părțile.

Tote ni s'ar mai ierta, numai
aceea nu, că avemū și noi o limbă
și o vieță națională deosebită. Căci
precum omulū încetă de a mai fi
omū, decât i-ai luatū limba, așa și
o națiune încetă de a mai fi na-
țiune fără o dezvoltare a sa firească
și de sine stătătoare națională și
dușmanii noștri nu vorū să scie
de-o astfelu de dezvoltare, ei nu
vorū să scie de-o națiune română,
ci numai de nisce iloți politici ro-
mâni, cari se plătescă dări, se mun-
cescă și să-i verse sângele pentru
țara, dăr se n'aibă nici-o îndrep-
tățire ca Români.

Eată de ce adversarii noștri
ne prigonescu limba, vrëndū să
ne-o impună cu de-a sila pe a lorū;
eată de ce nu voiescu să ne lase
să trăimū și noi Români de aici
așa cum se cuvine să trăiscă unu
poporū atătu de numerosū și cu
atâtea merite pentru țera.

Vorū să ne omóre ca națiune,
să ne nimicescă existența națio-
nală. Și în îngâmfarea lorū, fiindū
seduși de norocul orbū, ce l'au
avutu în cei 25 de ani diu urmă,
adversarii noștri speréză, că vorū
găsi chiar și în sinulū nostru
unelte, cu a cărorū ajutorū să
pôtă săvârși acestu crudelū aten-
tatū la vieța noastră națională.

Da! de aici incolo ne așteptă
incă nouē ispitiri, nouē cercări și
nouē lupte.

Se vorū redica érași procoi
mincinoși în mijloculū nostru și
vorū voi să ne amăgescă cu vorbe
și promisiuni seci, vorū âmbla în
totu chipulū să ne înduplece a ne
invoi să ne vindemū sufletulū nos-

tru românescū, dreptulū sfântū alū
limbei noastră pentru unu blidū de
lințe.

Se 'nșelă însē adversarii noș-
trii și unelte lorū, decât credū,
că le va fi cu puțință a cumpăra
cu câte unu blidū de lințe, cu
câte unu osū de rosū conștiința
poporului nostru românescū.

Nu! Acestu poporū este cu
multu mai pētrunsū de chiāmarea
sa decâtu să se mai pôtă clinti
din locū!

Cei ce au crețutu, că vorū
putē stērpi cu una cu două limba
urmașilorū glorioșelorū legiuni ro-
mane de pe pământulū Daciei tra-
iane, vorū trebui să se trezescă
amarū din visurile lorū despo-
tice.

Căci tare ca stânca este con-
știința națională a națiunii ro-
mâne dintre Tisa și Carpați și
gata este fiecare natū românū a
suferi și a jertfi totū pentru sal-
varea limbei sale, a existenței sale
naționale!

CRONICA POLITICĂ.

— 8 (20) Iunie.

Jidano-Maghiarilorū dela „Pester
Lloyd” li-a trāsnițu prin minte o idee
mare. După ce s'au săturatū și au trāițu
bine, ar vré acuma să dormă una de
prânțu și pentru ca să se asigure de li-
niștea noastră, ar vré mai întēiu de toate
să se împace cu poporele nemaghiare
și mai alesu cu noi, Români ardeleni,
pentru ca să ne facă să umblăm de dra-
gulū lorū totū pe vērfulū degetelorū ca
nu cumva să le turburămū odihna. În
scopolū acesta ne spune guvernamenta-
lulū „Pester Lloyd” dela 17 Iunie, că
după-țe guvernulū unguressu s'a milos-
țivitu, veți Dōmne, a le da Sașilorū unū
fișpanū plăcutū lorū la Brașovū, altū
fișpanū săsescu la Sibiu și unū alū trei-
lea fișpanū săsescu li-lū va da cătu de
curēndū la Făgărașū, — de sigurū Sașii
se vorū bucura și se vorū împăca cu
Ungurii cum se cade. Ce e mai ciudatū

și mai minunatū spre a-i împăca pe Sași,
voiescu să numescă pe celū mai deo-
chiatū dintre deputații lorū, pe Baus-
nern fișpanū la Făgărașū, într'unu comi-
tatū curatū românescū, unde abia se află
douē trei sate săsesci! Cine nu va ride
de așa ceva? Ar dori acuma „Pester
Lloyd”, ca și Români să mērgă pe calea
acesta și să se facă slugi plecate ale
guvernului unguressu, căci atuncū guver-
nulū se va milostivi a ne scōte și nouē
ochii cu cățiva viceșpani și solgăbirēi
numiți de elu dintre omēni noștri, cari
s'ar bucura de încrederea lui, și etă, că
pacea ar fi gata. Dăr se-și pună pofta'n
oui fōia jidano-maghiară, căci nu pen-
tru oăteva posturi miserabile, dăr nici
pentru Ungaria totă, cu toate avuțiile
magnașilorū, Români nu se vorū lăpēda
de limba și nația lorū pentru a îngrășa
maghiarismulū și a se face slugile gu-
vernelorū unguressu.

— Sērbii, Slovaci și Nemții din
Ungaria de multū ani încōce au umblatū
cu buna pe lângă șovinisti Unguri, cre-
țēndū că cu buna mai ușorū vorū putē
îmblânți lupii și mai departe vorū a-
junge, dăr au pățit'o ca dracu, căci du-
pă-țe au perdutū mai totū ce au avutu,
acum li-se vēră limba unguressu chiar
și în biserică. Tocmai acum cetimū des-
pre unu asemenea casū, ce s'a întēm-
platū în comuna germană Stanic diu
comitatulū Bac-Bodrogū. Fiindcă în a-
cestă comună se află și cățiva locuitori
maghiari catolici, de dragulū acestora s'a
datū poruncă, ca în biserică catolică a
Nemțilorū să se facă slujba și în limba
maghiară. Lucrulū acesta se 'nțelege, că
i-a supēratū fōrte multū pe locuitorii
germani, cari s'au înțelesu, ca să mērgă
toți la biserică și când vorū auți, că
preotulū începe să citescă evangelia în
limba unguressu, toți să se scōle dela
locū și să iēsă de-odată pe ușă afară.
Atăta a fostū totū ce au făcutū bieții
Nemți față cu acestu atacū în contra bi-
sericeii lorū. Se țice, că ei au mai luatū
hotărēire, să mērgă la ministrulū de cul-
te Csaky să se plângă în contra preo-
tulū, care a cutezatū să le facă slujba

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Preumblări în Bucuresci.

I.

Iubite amice!

De câte-orī mă ajunge dorulū
de casă, dorū, care mă mbētrā-
nesce fără țile, în totdeuna Du-
mineca și în srbătorī mă iau
și mă ducū la capulū podului
Mogoșoiei. Aici între orașū și
șosea se întinde unū drumū largū,
par'că ar fi drumulū, care trece
prin Brașovulū-vechiu. Pe mar-
ginea acestui drumū, și de-o parte
și de alta, suntū înșirate crășme
și șetre, séu șandramale, cum le
țicu în țera, făcute din lațuri de
scânduri și acoperite cu ramure
verđi de acățu séu salcāmū.

În aceste localuri de petrecere
se adună la jocū servitorimea bu-
curescēnă, compusă mai cu sēmă
din poporele transilvane: Sēcui,
Sași și Români; femei și bărbăți.
Șatrele și oșpeții din ele mă

ducū cu gândulū în ținuturile
transilvane, în care am copilăritū,
și imi vine a crede, că mă gă-
sescū la unū tērgū de țera din
Teiușū, Bălcaciu, Săn-Petru pe
Câmpia și Ciuc-Sereda din Sē-
cuime, séu la nisce nedee din țera
Hațegului, ori țera Făgărașului,
cari de obicei se ținū vēra în
țile de srbătorī, când e câmpulū
plinū de flori.

În totă vieța mea, și ca școlarū
și după ce am eșitu în lumea
largă, mi-a plăcutū multū să-mi
facū studii speciale asupra popo-
rului sātēnū, care în multe pri-
vințe se deosebesce de cătră celū
orașanū, séu tērgovețū, și cine
vré cu adevēratū să cunoscă firea,
obiceiurile și traiulū acestui po-
porū, acela să nu fiă mândru și
să nu-și pregete a intra în stra-
tulū lui, fără a se înjosi, păzin-
du-și cinstea și omenia, și a sta
de vorbă cu elū, atătu în țilele
de veselie, cătu și în acelea de
durere ale lui.

Mai 'nainte de a trece la cele
ce se petrecū în șatre, trebuie să
amintescū, că între servitorimea
română d'aici, séu așa numiții un-
guressu, cei mai multū suntū de pe
la Brașovū, mai cu sēmă din To-
hanul-vechiu, de pe la Sibiu și de
pe la Cohalmū. Aceștia în mare
parte, împreună cu nevestele și
fetele lorū, slujescū pe la boeri și
pe la case mai mari și suntū cu-
noscuți sub numirea de *rēndași*.
Bărbății își păstrēză portulū, fe-
meile însē lapēdă cătrința, păș-
trāndu-și numai *ia* cusută cu
arniciu și cu mătasă, peste care
se îmbracă cu rochi, cari le șede
ca la căne cu oia în capū, și
multū mă necăjescū pentru ce-și
lapēdă frumosulū portū românescū-
ardelenescū.

Sēcuii, după portū, după tipū
și chiar și după graiu se împartū
în două categorii: în *Ciangăi* și în
Secui. Cei d'antēi suntū de pe la
Săcele, ér cei din urmă de pe la
Ciucū, Odorheiu, Baraoltū, Trei-

Scaune etc. Numērulū lorū e fōrte
mare în Bucuresci și imi vine
fōrte curiosă împrejurarea, c'aceste
douē clase consāngene n'au nici
unū punctū comunū de atingere.
Sēcuii se ținū mai pe susū de
Ciangăi și chiar și la jocū și la
petreceri se despartū unii de alții
și mai iute se unescū cu Români;
cu deosebire Sēcuii se asimilēză
fōrte curēndū.

Bărbății Ciangăi au portulū
Romānilorū săceleni, ér a Cian-
gaelorū e din firū și pēru ca alū
temeilorū române dela Săcele,
Dērste, Cristianū, Ghimbavū, Cod-
lea etc. și a Romānelorū de pe
la Vâlcele și Covasna. În genere
acestu portū mi-se pare a fi cu
desvērșire luatū dela Romāni,
decă chiar Ciangăii nu vorū fi
amestecați cu Romāni, precum și
între Sēcui, alū cărorū portū se-
mēnă fōrte multū cu alū foștilorū
grănițeri din țera Făgărașului și
cu alū Moșilorū; se mai găsescu
și astăđi o mulțime de Romāni,

Datele câștigate cu acest privilegiu investite într-o interesantă descriere, le publică în „Românul” sub titlul: „O călătorie în satele românești din Istria.”

Ca specimen de limbă al fraților Români din Istria, reproducem aici următorul fragment:

Insoțită de d-lă Niederkorn, m'am dus pe jos la comuna românească Grădine, ce se numește și Grădigne, (literile *gn* ca în italianese) unde am ajuns după o oră de călătorie pe un drum foarte rău, nu sunt decât nise cărări printre bolovan și pe marginea râpilor și a prăpăstiiilor, cari pun viața în pericol la cea mai mică nebagare de sémă. Înainte de a ajunge în Grădine, te urci pe muntele *Santa-Croce*, de unde se desfășură înaintea ochilor o priveliște încântătoare. De aici te scobori drept în Grădine,

Acolo am poposit la casa lui Iónú Sulici; stăpânul casei era dus din sat, n'am aflat acolo decât pe o bătrână stând la focu cu furca în brâu și torcând lână, cărei dișeu în limba româno-istrieană, pe care o învățasem puțin mai dinainte:

— *Bură zi.*

Bătrâna se uită lungă la mine cu mirare, și mi răspunde îndată:

— *Bură zi.*

— *Juve gospodarul, adăugai.*

— *Va viri mări demăreață, imi răspunde dënşa.*

— *Batrina ai fetiori și fete?*

— *Am ur fetior și ură fêta, dișe bătrâna.*

— *Juve fetioru și feta?*

— *Cu oile la păsciure.*

— *Ce faci cold?*

— *Torc ceastă lară oaba cu fusu.*

Îndată după aceea se umplu casa de oameni, cari venise să mă vadă, și intrând apoi în vorbă cu ei, mă întrebau:

— *De 'ndesci?*

— *Escu di larg, dișeu eu.*

— *Cum se chiamă paesu de 'nde tu viri, mă întrebară ei.*

— *România, le răspunsei.*

— *Căți omiri sunt în România acum?*

— *Sunt cincă milioane, răspunsei.*

Ei atunci se mirară de ceea ce spun și mi dișe:

— *Romania e villaggio prope di monte Maggiore, cât ce ești foară di Bogliuno, vedeti Romania.*

Aici am rămas și eu mirat, și întrebai din nou, decât sciu ei, că este în adevăr un sat numit România în părțile lor. Ei mă asigurară cu toții, că da, și într'adevăr mai târziu căutând pe harta Istriei, am dat de un sat

tul sgomotos al ciardașului cântat de nise muzicanți cu trimbi și clarinete secundate de țiere de aramă și dobe mari; m'am apropiat și eu și din pragul ușei unei crășme priviam cum cei din întru: Ciangăi și Ciangae, jucau ca para în foc și cu câte-o mână, ținându pe jucători de după cap, cu alta gesticulau ca și când s'ar certa cu totă lumea; tropoteau și își băteau călcăiele cismelor încât se audia de o poștă. Sgomotul acesta mare nu mi prea venea la socotă, mă înfiora și mi făcea durere de cap; de aceea am plecat mai departe pe drum în sus prin căldură și prin praf, care imi albise ghetele și pălăria.

Mergându gânditor, deodată trăsăr, părându-mi-se a auzi o arie de joc de pe Tërnavă, pe care numai vestitul ceteraș român, Onu dela Obreja, le scia dișe din ceteră călușerilor de pe la Crăciunel, Tâmpăhaza, Ciumbud, Stremț și Ocnișora, când jucau la Sântă-Mărie în Teuș.

apropo de Bogliune, cu numele de Romania.

Mai stându de vorbă cu femeile bătrâne și cu bătrânii de acolo, i-am întreat despre obiceiurile și datinele lor, și luându note despre tot ce mi spusera, pornii mai departe dișându-le:

— *Domnula cu voi omiri buri.*

— *Er ei imi răspunseră:*

— *Domnul cu tine!*

Și fiindcă printre Români de acolo, se aflau din întâmplare și alți oameni, cari nu sciau românește, aceștia imi spusera numai *Bog*, (Dumnezeu, pe slavonesce.)

Citez aici numele câtorva familii din Grădine:

Brancilă, Braiuha, Frunulă, Nițulă, Livescu, Zălescu și altele.

Jocul „baccarat”.

Mare senzațiune a produs în Anglia, ba chiar și în Europa întregă un proces intentat de colonelul Sir Gordon Cumming în contra a 5 persoane, cari l'au învinovățit că a jucat fals la jocul de hazard „baccarat”. Acest joc, la care se joacă cu sume colosale, e foarte răspândit în Anglia, mai cu sémă în societatea înaltă. În acest proces a fost amestecat ca martor principele de Wales, moștenitorul tronului englez, fiindcă și el a jucat cărți în aceeași societate, în care era și colonelul Cumming cu care era amic bun încă din copilărie. S'a constatat cu această ocaziune, că principele de Wales este un pasionat amator al jocului „baccarat”. Acesta câștigă o sumă mare de bani, mai cu sémă dela principele de Wales. Pertractarea procesului au ținut aproape o săptămână și s'a terminat în defavorul acuzatului colonel Cumming, fiindcă toți acușatii au fost achitați. Colonelul Cumming a fost silit să-și dea dimisiunea din armată și a fost exclus din societatea înaltă engleză. Se dișe, că deputatul englez Morton va face o interpelațiune în parlament propunându, ca principelui de Wales să-și detragă apanagele. O mulțime de deputați au subscriș o declarațiune în contra jocului de baccarat. Unele diare engleze îl condamnă pe principele de Wales pentru pasiunea sa de a juca cărți, dișându că dă un exemplu rău.

Procesul acesta pe lângă partea sa tristă totuși are și o parte îmbucurătoare, fiindcă s'a dovedit, că în Anglia nu se tolerează fapte necorecte, nici chiar din partea celor mai înalte persoane.

Când s'a întors colonelul Cumming acasă dimpreună cu bogata sa soție, cu care s'a cununat numai dișele acestea fostă primită în triumf, de cetățenii orașului Fowes.

Se dișe, că colonelul Gordon-Cumming n'a fost primit cu atâta solemnitate

nici chiar când s'a întors glorioș de pe câmpul de bătăie din Ulund și Sudan. Diarul „Daily Chronicle” dișe, că e nepotriviț ca principele de Wales, se mai porțe demnitatea de mareșal, fiindcă n'a fost în nici un război.

Din Londra se scrie, că cu ocaziunea unei conferințe a lui Stanley, publicul a făcut manifestatiuni în contra principelui, începându se strige și să fluere, când musica a cântat imnul prințului de Wales.

Esamene la sate.

De sub Meseșul Ardealului, 30 Mai v. 1891.

În comuna română gr. or. Tresnea, esamenul școlastic s'a ținut în 15 Mai s. v. la 2 p. m.

Sala era împodobiț cu frunze verzi și cu cununii împletite de cătră școlari. Pe lângă părinții copiilor, cari se grăbiră din toate părțile a veni să vadă și să se convingă despre sporiul mlădieților lor, au mai luat parte la acest esamen și on. părinte administrator Georgiu Olariu, proprietarul David Pop din loc și M. O. D-nu protopresbiter Paul Roșca cu d-nii învățatori din tract: Ioan Jorgea, Ilie Rusu, Ioan Rusu, Vasiliu Hodiș, Vasiliu Pecea și Gavril Pușcaș, cari anume au fost însărcinați din partea oficiului protopresbiteral a lua parte la esamenul public din Tresnea, ca la o școlă de model.

După cântarea „Impérate Cerescu” și poesia „Calcă Române”, a urmat esamenul din studiul religiunii, rugăciunii, Istoria biblică și Chatichism și așa pe rând din toate obiectele de învățământ prescrise în lege, intonându copiii după terminarea fiecărui studiu câte o poezie națională, alese din cele mai frumoase poezii române.

Copiii, la toate întrebările, puse de cătră învățatorul nostru Elie Gogu și din partea celorlalți oșpeți, au dat răspunsurile cele mai frumoase, mai corecte și fără de sfială, așa că pe publicul adunat l'au pus în uimire.

Școlari prezenți la esamen au fost 56, cari toți erau provăduți cu cărți și toți sciau ceti și scrie românește fluent. Din partea fiicăruia din ei se aflau pe masa școlii scrisori de probă, scrise corect și frumos.

Au urmat apoi mai multe declamări din partea școlariilor, poezii naționale și cântările bisericesti dela liturgie și troparele Inverii, cari au umplut de bucurie inima poporului.

În fine d-lă președinte rosti poporului o vorbire, arătându-le folosul și însemnătatea învățământului, pe școlari îi îndemnă, ca să îmbrățișeze cu căldură școlă pe viitor, er bravului învățator

Elie Gogu îi mulțami pentru împlinirea consciențioasă a chiamării sale în oficiul său învățătoresc.

Cu plăcere amintesc și aceea, că de 10 ani, de când d-lă învățator Elie Gogu a venit în comuna noastră, totdeauna a dat esamene deplin multămitore. În anul 1887, despărțământul din Selagiu al „Asociațiunii Transilvane” a premiat pe acest brav învățator pentru silințele sale cu 4 galbeni (20 fl), er în 1889 tot din partea acelu despărțământu fu premiat cu o scrofa cu 5 purci mari, dăruită de st. d. Georgiu Pop de Basesc.

Numitul învățator are și alte merite. În anul 1887 d-sa a înființat în înțelegere cu on. părinte Irodion Labo, un magazin de bucate pe séma școlii, care astăzi numără 72 de vic de mălai sfărmat; er în anul acesta tot prin stăruința d-sale, sprijinit de d-lă Ananie Labo, proprietar și cantor bisericesc în Tresnea, și de curatorul primar Grigorie Bromor, a înființat și pe séma bisericii din Tresnea un magazin de bucate, constător din 50 de vic de mălai; aceste bucate adunându-se dela popor, din bunăvoință și simț creștinesc, s'au dat spre manipulare și crescere la curatorul primar Grigorie Bromor.

Laudă și onore se cuvine unui asemenea învățator!

Ioan Labo,
asistentu.

Din comitatul Ugocia, Iunie 1891.

În 7 Iunie, dorind a-mi părăsi cel puțin pentru o di satul, luai băta 'n mână și plecai spre Gherța mică, unde dori am să iau parte la esamenul școlar de veră, ținut acolo în școlă română gr. cat. sub presiul d-lui preot și protopop Ioan Serbac.

După o plăcută călătorie pedestră, ajunsei în fine la Gherța-mică, care este o comună curată românească cu mai bine de 300 de fumuri (case), are o situațiune romantică, e încunjurată de toate părțile cu deluri acoperite de păduri, er înăntu pomi și vegetațiune bogată. În mijlocul comunei se află biserica și casa parochială, cari ambele sunt de pētră și sunt cele mai frumoase clădiri în sat, despărțite unele de altele numai printr-o grădină de pomi, plină de tot felul de flori mirositoare.

Dela biserică spre răsărit se află școlă, în a căreia curte aștepta mulțime de oameni doritori de a vedea secerișul rōdelor produse în decursul unui an pe terenul învățământului școlastic.

Edificiul școlastic are spre răsărit 2 odăi pentru locuința învățatorului, o bucătărie și cămară, er spre apus e sala școlii, destul de spațioasă și cu ferestri

gendarmerilor călari, cei mai frumoși și voinici soldați din România. În cercurii dinprejur, jucătorii erau Români, cis-și transcarpatini, italieni-lucrători, Săci și chiar Ciangăi. Jucătorii mai toate erau ardeleni: române, secuce, unguroice, între cari am vedut chiar și câteva săsoice și un gendarm din cercul din mijloc conducea, la sunetul plăcut al naiului, (flaută lui Pan) copzei și viorei, frumosul brău românesc, comandându cu tact:

Câte unul, câte doi
Înainte și'napoi
Așa joacă pe la noi!

Aci găsindu-mi elementul meu, pe care îl căutam de atâta vreme și pe care decât l'ar fi vedut și cei dela Kulturregylet s'ar fi înspăimântat de strașnicele progrese ce le-a făcut maghiarizarea, m'am așezat și eu la o masă mică în umbră. În vecinătatea mea, la o masă de alături, petrecea la câte un pahar cu vin, un Român, un

Atras de duioșia ariei, m'am oprit și-am privit la un grup de Români ardeleni, bărbați și femei, cătră de frumos jucau, când mai lin și când mai iute, după cum era și aria mai lină sau mai aprinsă. Bărbații în cursul jocului, destul de estetic și cu tact, își întocmiau strigările (chiuiturile) accentuate în conformitate cu melodia și în acestea ale lor strigări spuneau în versuri multe din pățaniile lor. Așa, de exemplu, am audit dela un tiner voinic, care juca cu o frumoasă fată, amendoi în portul lor original românesc, următorea strigare:

D'asi trāi cătră frunza'n vie
N'asi lua fatā'n moșie,
Sē-mi poruncēscā ea mie!
Ași lua una sēracă
Ce-i poruncēscu eu sē facā!

Se vede, că între acești doi jucători era plănuită o căsătorie și fiindcă fata era sēracă, feciorul se lauda și arăta motivele pentru cari nu-i trebuie fată bogată.

La încetarea jocului, m'am mulțamit numai a-i întreba de unde au ceterașul, care scie dișe de pe Murēș și Tērnavă? Mi-au răspuns că l'au adus anume dinprejurul Bălgadului, fiindcă aici nu găsesc lăutari, cari să scie cânta asemenea melodii, ca ei să potă juca.

Mai în sus am zărit mai multă lume adunată la un loc și pe uliță bragăii, turci și bulgari, își înșirase donițele cu bragă. Acestă beatură rēcoritōre pare a fi ca și olegina Românilor de pe la Cața, Homorod, Tecuciul românesc etc. din scaunul Cohalului. Olegina e un fel de bere preparată în casă din hemeu și de aceea mulți Români din acele părți sunt cei mai harnici și destoinici comercianți și debitanți de bere în Bucuresci.

Înainte unui umbrar se încinsese o horă din patru colone formate în cercuri compuse din militari și civili. În cercul din mijloc, militarii erau din corpul

mar. Băncile sunt așezate așa, că lumina vine din drept și de-a stânga, ér pruncii sunt așezați în ele nu după merit, ci după mărimea lor corporală, și sunt împărțiți în patru despărțiminte, în cari s'au propus toate studiile prescise pentru școlile populare elementare.

Esamenul s'a început după 11 ore și a durat cam 3 ore. S'a constatat, că d-lă învățător Nicolau Ghețe și-a făcut destul în tota privința grelei sale datorințe învățătorești.

Școla era ornată frumos atât pe dinăuntru, cât și pe dinafară cu crengi verzi, érbă și flori, ér pe masă, între multe buchete de flori, de abia se observau nise și diare, clasificări, scrisori de probă și programa esamenului.

Între óspeți am vădit pe d-nele: Iléna Serbacu, preotésă, Maria Ghețe, învăț. și pe d-nii: Constantin Dragoși, cantor; Iuliu Dragoși, preot; Augustin Dragoși, cantor, Ioan Rednicu, medicinist, Maximilian Silași, cantor-învățător și o multime de popor.

Mi-a părut réu, că n'am avut nocirea de a întélni aci și pe d-lă Iuliu Popu, notar cercualu, care are copii la acésă școlă și despre care am avut ocaziune a mă convinge, că deși d-sa este singurul funcționar român în comitatul Ugocia, e însé Român verde ca stejarul și interesat fiind de cauza noastră școlară, aduce chiar sacrificii în interesul înaintării învățământului nostru popular.

În fine terminându-se esamenul, d-lă protopop își exprimă îndestulirea, îndemnă pe copii la sirguintă totu mai mare și apoi, ne-fiind premii pentru dênșii, fură trimiși pe acasă, ér poporul presentu în cuvinte pëtrundătoare îi vorbi despre folosul școlii, relațiunile între casă, școlă și între învățător, aplicându mai multe exemple din istoria trecutului și din viața practică, la ce poporul mișcat îi răspunde cu un „să trăescă!“

Înainte de a încheia, cred că d-lă coleg Nicolau Ghețe nu-mi va lua în nume de réu, decât-i voi recomanda, ca la studiul geografiei, în viitor să urmeze strînsu principiul didactic „dela aprópe la departe“, „dela cunoscutu la necunoscutu“, asemenea la Istoria patriei i-ași recomanda, ca „din totulu să formeze un întreg“, și cu deosebire la punerea întrebărilor să observe câtu mai bine logica.

Maximilian Silași,
învățător.

Valeapaii (Banat) 31 Mai v. 1891.

Diua de 30 Maiu, adecă diua Înălțării Domnului, a fost o adevărată și

de bucurie pentru poporul din comuna Valeapaii din tractul nou înființat Bocșa-montană. În acésă și s'a ținut esamenul în școlă noastră românescă gr. or. Mai de dimineță ca de obicei s'au adunat la școlă școlarii în număr de 50 băeți și fetețe, îmbrăcați în haine curate de sêrbătoare, aducându fiă-care câte un buchét de flori de Maiu, din cari s'a făcutu o frumoasă ghirlandă pe catedră.

Mai întéi școlarii plecară în ordine, doi cu doi, la s. biserică, unde cântările le-au executat școlarii sub conducerea d-lui învățător Gregoriu Puliciu; apostolul l'a cetit bine și respicat o fetiță de 10 ani. După terminarea s. liturgii, în ordinea cea mai frumoasă s'au întorsu toți elevii în școlă, dimpreună cu poporul, care era în număr mare.

La 9 ore s'a început esamenul, la care avurăm fericirea de a vedé în mijlocul nostru pe stim. d-nu Ioan Ionașiu, referent și asesor consistorial, care veni în calitate de comisaru școlar pentru acésu tract, fiind însoțit de d-lă administratoru protopresbiteral Maximu Popovici, de preotulu local și alți inteligenți din comună.

Mai întéi învățătorul cântă cu școlarii „Impérate cerescă“, după aceea s'au esaminat din Rugăciuni, din Religiune (Istoria biblică și Catechismu) și din toate celelalte studii propuse. Copii răspundeau frumos și la întelesu, au-lisau propozițiuni, despărțindu-le în cuvinte, cuvintele în silabe, ér silabele în sunete. Copii mici, abia de unu anu la școlă, sciau ceti și scrie singuratic cuvinte pe tablă cu creta și pe tăblițele lor și încă corect.

Toate răspunsurile școlarilor și școlărilor au fost multămitore și îmbucurătoare pentru părinți și ascultători. Au plăcutu multu nise poesii, declamate forte la întelesu de elevi, și cu deosebire a fost ascultată poesia „Copilulu“, de T. Botea, rostitu de unu școlaru abia de 6 ani.

Toate acestea facu laudă și onóre bravului nostru învățător Gregoriu Puliciu, care de 3 ani, de când e la noi ca învățător, multu a făcutu pentru deșteptarea și luminarea tinerimei, nu numai față cu cei de școlă, ci și față cu cei adulți, pe cari îi instruéză în cântări naționale și bisericesti, contribuind prin acésa forte multu la cultivarea tinerimei și la atragerea iubirei poporului față cu școlă. Onóre lui!

După finirea esamenului, st. d-nu Ioan Ionașiu ținó u vorbire acomodată școlarilor, ér după ce acésia la 1 óră p. m. au fost trimiși acasă, d-sa adresă o prea frumoasă și instructivă vorbire și poporului, laudându-l pentru interesul

arătatu față de școlă și biserică și pentru buna înțelegere, prin care a pututu să ridice unu edificiu de școlă așa de frumos și corêspunzător, care póte fi de exemplu și pentru alte comune din diecesă.

M. O. D-nu Maximu Popovici încă adresă școlarilor o vorbire, îndemnându-i ca și de acum înainte să cerceteze biserică în Dumineci și sêrbători.

Cu acestea esamenul s'a terminat. Dée Dumneșeu, ca și în viitor să avem parte de o asemenea bucurie!

Unu asistentu.

Din comit. Szabolcs, 8 Iunie 1891.

În 30 Maiu și 2 Iunie s'a ținut esamenul cu școlarii dela școlă română din Niru-Adon, sub presiul d-lui Ioan C. Moldovanu, președintele comitetului școlastic din locu. Salele școlare erau împodobite cu multu gustu, cununii de flori, precum și o decorațiune cu inscripțiunea „Bine ai venit!“

În 30 Maiu dimineța s'a ținut esamenul cu clasele superioare, a IV-a, a V-a și a VI-a, conduse de d-lă învățător Traianu Mureșianu. La 9 ore copii îmbrăcați sêrbătorește intrară în școlă, precum și mulți părinți de ai școlarilor împreună cu toți membrii comitetului școlastic, cari veniră să vadă, că în decursul anului ce au învățat copilașii lor.

După ce fiă-care se aședă la loculu său, se cântă „Impérate cerescă“, după care d-lă președinte, prin o vorbire mēdușă la adresa școlarilor și a părinților, declară esamenul de început.

S'a esaminat mai întéi din Catechismu, după aceea din Ist. Biblică; răspunsurile au fost corecte și îndestulătoare, încātu au pus în uimire pe toți ascultătorii. Esamenul din aceste studii s'a finit pe la o óră, ér la 3 óre d. a. s'a ținut esamenul cu clasele inferioare I, II și III, conduse de neobositu învățătoru Georgiu Basiliu Vancu. Aci asemenea, după ce se cântă „Impérate cerescă“, d-lă președinte prin o vorbire mēdușă și pētrundătoare declară esamenul de început. Esamenul s'a început cu clasa I, esaminându se din Catechismu și Istoria biblică, propuse de domnul învățător G. B. Vancu. După aceea cu clasele II și III. Răspunsurile școlarilor mititei au fost așa de precise, încātu au pus în uimire pe toți ascultătorii, storcēndu lacrimi de bucurie din ochii părinților.

În 2 Iunie dimineța la 9 ore s'a ținut esamenul din celelalte studii cu clasele superioare; școlă era îndesuită de óspeți. Răspunsurile școlarilor au fost corecte și multămitore. Deosebită plăcere au produs școlarii asupra ascultă-

torilor prin declamarea poesilor: „Balcanulu și Carpatulu“, „Tricolorulu român“ ș. a., cari tóte au succésu forte bine.

Éră după amēdăși, la 3 óre, s'a început esamenul cu școlarii din cl. I, II și III, fiindu de față forte mulți óspeți, între cari și inteligința maghiară din locu; s'au esaminat din tóte obiectele prescise pentru aceste clase. Școlarii s'au distinsu prin cetitul frumosu atât în limba română, cât și în cea maghiară; asemenea s'au distinsu prin răspunsurile din Aritmetică (și computu mentalu), prin scrierea în ambe limbile și prin declamarea poesilor. Onóre tinerului învățătoru G. B. Vancu pentru sirguinta neobosită, dovedind multă cunoscință pedagogică și didactică!

Cei de față s'au convinsu, că școlă română din Nir Adon corêspunde intru tóte cerințelor moderne și póte sta față cu ori ce școlă din patriă. Onóre neobosiților învățător, cari deși prigoniți de șovinismulu maghiaru, totuși și-au impliuitu chiamarea lor cum se cade.

La fine toți școlarii s'au produsu cu multe cantece naționale din cele mai alese, după cari s'au împărțit premiile; acestea s'au terminat pe la 7 óre, când d-lă președinte printr'o vorbire frumoasă multămi óspeților, părinților, și în special d-lor învățător pentru zelulu celu mare, ce l'au desvoltat intru lumina mlădițelor române.

Unu óspe.

Concursu pentru primirea în școlă de cadeți ces. și reg. din Sibiu.

Cu începerea anului școlaru 1891/92 (15 Septembrie) se voru primi în anul I. alu numitei școle de cadeți 30—50 aspiranți. În anii II, III și IV. voru fi primiți aspiranți numai în casulu, decât sunt locuri vacante.

Condițiunile de primire se află în „Regulamentulu pentru primirea de aspiranți în școlile ces. și reg. de cadeți“ și aici se voru aminti numai condițiunile generale. Aceste sunt: 1) Dreptulu de cetățeniu austriacu séu ungaru. 2) Aptitudinea corporală; 3) Unu trecut nepătat (o purtare morală îndestulătoare.) 4) Ajunsa etate minimală și neîntrecuta etate maximală. 5) O pregătire prealabilă corêspunzătoare. 6) Acceptarea îndatoririi de a îngrijii din mijlocele proprii procurarea și primirea obiectelor de ajutorare prescise. 7) Plătirea la timp a didactului; 8) Serviciulu de presentă prelungitu.

Pentru primirea în anul I. e stabilită etatea de 14—16 ani; în anul II 15—17; în anul III 16—18 și în anul IV. 17—20. Etatea se socotesce dela 1 Septembrie. În casuri demne de consi-

Sécuiu și unu Sasu, toți erau ómenii mai în vêrstă și se vede că slujiau la același stăpănu.

Stam și ascultam la vorbele lor, Românulu dicea, că fiindu în judecată de mai mulți ani cu frate-séu, totu ce a avut și-a mâncat prin judecăți și cu *protacării* (advocați) și pe urmă ne mai avēndu cu ce trăi, a venit în țeră; Sasulu spunea, că și pe la ei nu mai sunt vremile bune, cari au fostu odată; de când cu *szolgăbivarele* au sêrăcitu și ei ca draculu, în câtu nu li se mai rânceșescu slăninile în podu; ér Sécuiu, resucindu-și din când în când mustațele, susținea, că de când cu *comisatio* (comasarea) și cu *unio*, ce brumă de moșioră i-a mai rămasu, spre a puté plăti birurile grele, a trebuitu s'o *zalogescă* la jidan, cari au umplut sécuimea și acum neavēndu cu ce s'o desrobescă dela jidovi, a venit și elu în țeră ca să câștige bani.

Vēdēndu-i a fi ómenii de trebă am intrat și eu cu ei în vorbă. Românulu, mai înainte de a urma

cu vorba, voia să scie cine sum și după ce i-am spus, că sum totu *de dincolo*, și că am venit și eu în țeră ne mai avēndu cu ce trăi acolo, căpētase curagiu și a început se déie drumu vorbii, mai cu samă după ce am poruncit u oca de vinu ca să-i omenescu.

Românulu oftându începú vorba: „Mē, da grele vremuri am mai ajunsu în Ardealu, da o fi fostu ele și mai grele și oru trecut, oru trece și astea, bunu e Dumneșeu!“ Eu rostii unu: Dumneșeu se te audă, bade Iuóne! și apoi ilu întrebai cum o duce? Mi-a răspuns că la începutu o ducea réu, dar acum o duce bine și ca se-mi dovedescă că fiă-care începutu este greu, mi-a povestit următorea pățania a sa din Bucuresci:

„Când am venit credeam, că numai la noi sunt ómenii de nimica, dar și aici am pățit u la începutu.

„Umblam în drépta și în stânga și într'o și mă întălnesc pe uliță unu omu îmbrăcatu în haine bune,

care se părea a fi unu felu de domnișoru. Mē întrebă ce cautu? Îi spunu, că cautu stăpănu. Elu imi dîse: prea bine, eu sum tocmai de aceia, cari tocmescu slugile la stăpăni. Mai întéiu însé de a te puté tocmi trebuie se scii trei lucruri: 1) Tacsă ce mi-se cuvine e de 10 lei, din care 5 se mi-plătesci acum și restulu după ce ai intrat în slujbă, 2) se vii cu mine la unu jidovu să-ți cumpéru haine nemțesci, că cu astea românesci nu te ia nimeni și 3) Aici slugile dau arună la stăpăni, ér nu acésia slugiloru, cum e la voi.

„Tustrele condițiunile le-am implinitu. I-am datu cinc lei, mi-am cumpérat cu 12 lei haine nemțesci, pe care le-am învéluitu într'o năframă adusă de acasă și în spre séră am plecatu cu elu la boerulu de care imi spunea. Ajungēndu la nise case maré, elu a intrat și iute a eșitu afară dicēndu-mi, că boerulu nu-i acasă și ficiorulu din casă i-a dîsu că trebuie să-i lasu arună ca să fie siguru că mâne mă voi duce ca să

intru *vēndașu*. I-am datu năframa cu hainele ca să le lase arună și eu l'am așteptat la pórtă, unde am statu până aprópe de međulu nopții, când a datu peste mine unu gardistu, care m'a întrebatu ce așteptu eu acolo? I-am povestit cum stă lucrulu. Gardistulu mă privesce mai bine și imi dîce: Ei bine mă, nu veđi tu, că curtea asta are dóue eșiri, una în față și alta în dosu. Mișelulu te a păcălitu, a șters'o cu bani și cu haine cu totu. D'aci m'a condus la poliție, unde este o sală mare în care se stringu și dormu servitorii fără stăpănu și a dóua și dimineța a venit unu boeru, care m'a luat și pe care ilu slujescu și astăđi cu credință.“

Veđi așa, bade Iuóne, dela începutu trebuia se mergi la poliție și atunci nu te întălnai în Bucuresci cu Păcală.

La revedere!

Teofil Frăncu.

derațiune diferențele de etate până la patru luni nu formeză nici o pedecă pentru admiterea la examenul de primire; Pentru intrarea în anul I. al școlii cadetilor de infanterie se recere necondiționată ajunsa etate de 14 ani.

Asentarea (jurământul) aspiranților primiți se va face nu îndată după ajunsa etate de 17 ani, ci numai după desăvârșita absolvare a școlii de cadeti, adecă la eșirea regulată din școlă.

Ca dovadă a unei pregătiri prealabile corăspunzătoare, toți aspiranții au de a produce atestatele școlare și au de a depune un esamen de primire. Atestatele școlare trebuie să documenteze, că aspirantul a absolvat cu un succes cel puțin „îndestulitor“ clasele prescise ale unei școlii reale publice sau înzestrate cu dreptul publicității sau a unui gimnasiu și anume: pentru primirea în anul I. cele patru clase inferioare; în anul II. cel puțin 5 inferioare; în anul III. cel puțin cele 6 inferioare și în anul IV. clasele cele superioare. Școlarii privați, spre a și procura atestate valabile, trebuie să se supună unui esamen la o școlă publică mediă.

Pentru intrarea în anul I. esamenul de primire se estinde asupra următoarelor obiecte de învățământ: limba germană, aritmetica și algebra, geometria, geografia și istoria, și anume în acel cuprins, în care se propun în clasele inferioare ale unei școlii inferioare.

Pentru intrarea în anul II. esamenul de primire se estinde asupra tuturor obiectelor de învățământ din anul I.

Pentru intrarea în anul III. esamenul de primire se estinde asupra tuturor obiectelor de învățământ din anii I. și II. și adecă asupra obiectelor grupei A) din planul de învățământ al școlii de cadeti cu excepțiunea limbii naționale, apoi asupra instrucțiunii militare. Pentru intrarea în anul IV asupra tuturor obiectelor de învățământ din anii I., II. și III. Cunoscința acestor obiecte se recere în acea măsură, după cum e prescisă pentru anii respectivi.

Taxa școlară este: a) pentru fii de oficeri de toate branșele, preoți, militari, evanghelici și gr. or., ampioiați militari, oficeri inferiori și gagistii, care nu fac parte din nici o clasă cu rang, fiă activi, pensionați sau invalidi, din armata ces. și reg., marina de răboiu sau honvești, 12 fl. anual; b) pentru fii oficerilor în rezervă și din honveșimea neactivă, de oficeri în raportul „afară de servicii“, apoi de ampioiați de curte și de stat civil, de servitori de curte și de stat civil 60 fl. anual și c) pentru

fii tuturor celorlalți cetățeni austriaci și ungari 120 fl. anual. Taxa școlară este a se depune la comanda școlară în 2 rate anticipative, la 15 Septemvrie și 1 Martie a fiă-șării an. O taxă pentru vuptă nu se pretinde. Eliberarea dela solvirea taxei școlare, cum și o restituire a sumelor plătite nu pôte avé loc. Fiă-care elev primit și instruat în școlă după absolvarea acesteia înrolat nemijlocit la trupă — este îndatorat a servi pentru fiă-care an implicat în școlă un an peste timpul regulat de serviciu activ. Esmiterea unui revers nu se cere. — Elevii, cari se retrag mai de timpuriu, sunt scutiți de acéstă îndatorire. Suplicile de primire sunt a se înainta comandei școlare până la 25 Iulie n. a. c. cel mult. La suplică se vor alătura: 1) Atestatul de botez al aspirantului. 2) Certificat de domiciliu. 3) Opinia medicală, esmisă de un medic activ al armatei marinei de răboiu sau honveșimii despre aptitudinea corporală a aspirantului. 4) Testimoniul școlar pe anul întreg pentru anul școlar 1889/90 și testimoniile pentru semestrul I. și II. al anului școl. 1890/91.

Decă un aspirant pe timpul așternerii suplicei nu s'ar fi aflând în posesiunea testimoniului pe semestrul II. al anului școlar 1890/91, acést testimoniu este a se preda comisunii examinatoră la casă de invitare la esamenul de primire. 5) Atestatul de vacinare (însă numai decă vaccinarea nu este constatată medicală.) 6) Atestatul de moralitate dela autoritatea de poliție din domiciliul aspirantului (însă numai decă în testimoniul școlastic lipsesce nota despre conduita morală suficientă și decă intrarea în școlă de cadeti nu ar urma nemijlocit din o școlă publică sau înzestrată cu dreptul de publicitate.) Suplici necomplete sau întârziate nu se consideră. După începerea anului școl. (15 Septemvrie) nu se mai primesc aspiranți.

Dela comanda școlii de cadeti ces. și reg. din Sibiu.

Literatură istorică.

A apărut al treilea volum de *Documente privitoare la istoria Românilor 1451—1510, adunate, adnotate și publicate de Nic. Densușianu* (4° XLVII, 729 pag.)

Acést volum e publicat din partea Academiei române (în seria Hurmuzaki) și conține o lungă serie de documente istorice despre epoca lui Ionu Corvinul și a lui Ștefan cel mare, despre tractatele lui Ștefan și ale fiului său Bogdan cu regii Poloniei și despre relațiunile deșurilor cu papa Sixtă V., și cu papa Iuliu II., despre invasiunile Tătarilor și ale Turcilor în țările române, despre luarea Chilie și a Cetății-albe din

posesiunea Moldovei, și despre posesiunile voivodilor din Moldova în Transilvania (districtul Ciceului și al Cetății de baltă). Aflăm aici documente despre starea politică și administrativă a Românilor din Banat, din Țera Hațegului, din districtul Făgărașului și al Amnașului, din Țera Bârsei Valea Rodnei și din Maramureș; documente despre nobilii și chinezii români de peste Carpați, tractatele de unire încheiate între cele trei națiuni privilegiate din Transilvania în contra Românilor de acolo; documente despre dreptul consvetudinar al Românilor din Banat numit jus Valachiae, despre esportul de vin al țerilor românești în secolul al XX-lea, și diferite acte despre propaganda catolicismului în Transilvania, despre episcopii catolice ale Milcoviei și Argeșului și despre emigrarea Secuilor în Țera românească și în Moldova. În fine aflăm aici un document prin care Domnul Țerei românești, Radul cel mare, pune la 1502 *cesiunea de revindicare a Făgărașului și a Amnașului*, și cere dela Regele Ungariei, ca să restituie Țerei românești aceste două ducate. Afară de aceste volumul prezentă mai conține și tabela geneologică a familiei Voievozilor români *Dragu și Balcu* din Maramureș, elaborată de d-lă Densușianu pe baza documentelor contimporane (1365—1555), precum și portretul în color al lui Ștefan cel mare, Domnul Moldovei, după Evangeția dela Voroneț.

Telegrama „Gaz. Trans.“

(Serviciul biroului de coresp. din Pesta)

Berlin, 20 Iunie. Impăratul Wilhelm se exprimă la o serbare dintr'o grădină, că raporturile cu Rusia sunt favorabile și amicabile.

Petersburg, 20 Iunie. Scirea despre primirea principelui Bulgariei de către monarhul Austriei e aici viu comentată.

Bichș-Ciaba, 20 Iunie. Tribunalul a pus în stare de acuzare 38 bărbați și 8 femei pentru esesele săvârșite la 1 Mai.

Basel, 20 Iunie. Lucrările la locul nenorocirii au fost întrerupte din cauza mirosului îngrozitor de cadavre. Părți de cadavre plutesc pe apă. Poporațiunea e foarte iritată în contra neglijenței autorităților.

CARACTERUL.*)

Insușirile caracterului

I. Curagiul.

Prin școlă greutăților au trebuit să trecă ei mai mari omeni; și ea este de regulă cel mai bun frâu și cea mai bună împinținare pentru caracter. Ea deș-

*) După Smiles-Rudow. A se vedé Nr. 123 al „Gaz. Trans.“ din 1891.

tentă de multe-ori nisce puteri, cari fără de ea ar fi fost îngropate pentru totdeuna. Precum uneori cometi se descoperă în urma unei întunecimi de soare, așa iesă la ivelă în urma unei neașteptate nenorociri însușiri ascunse. În anumite casuri se pare, că geniul are lipsă de lovitură aspră și grea — ca și oțelul de cremene — spre a da de la sine, schințea Dumneșească. Multe spirite înfloresc și devin mari — între cercări, pe când ducându o viață comodă s'ar fi vesteșit.

Este dăr bine pentru omeni, decă prin piedeci sunt împinținați a lucra și li se măresce încrederea în puterile lor, pentru ca să nu și petrecă viața în nelucrare și făr de nici un folos. Un mare cântăreț dăse odată cătră o cântăreță talentată, dăr leneșă: Ea cântă bine, dăr îi lipsește numai una și cu acéstă tot. De aș fi neînsurat, i-aș face curte și aș lua de nevastă; aș maltrata-o, i-aș rupe inima, și în șese luni ar deveni cea mai mare cântăreță.

Lupta este condițiunea învingerei. Fără greutateți nu pot fi încordări, fără ispitiri nu se pôte exercita omul în a se stăpâni pe sine și puțin merit are în virtute; fără cercări și suferințe nu se pôte cresce omul, ca să aibă răbdare și abnegare de sine. Piedecile, îndușmămirile și suferințele nu sunt numai nisce rele, ci adeseori sunt isvorul cel mai bogat al puterii, al disciplinei și al virtuții.

Este așader adeseori un mare avantaj pentru un bărbat, decă trebuie să se lupte cu sărăcia și cu lipsele și decă trebuie să le învingă. Careyle dăce: Cel ce s'a luptat, și fiă numai cu sărăcia și cu munca aspră, va fi mai plin de putere și mai espert, decăt acela care departe de luptă a stat liniștit lângă vatră.

Învățați de ordinar au gășit sărăcia suportabilă, numai să aibă „nutrement pentru spiritul lor“ cum numesce Cicero sciința. Cleante nu numai că n'avea multă talent, dăr pe lângă aceea era și sărac. După ce însă îl răpi iubirea cătră sciință înlocu lipsa de talent cu diligența de feră, ascultându peste și pe Zenone, spre a învăța dela el, ér noștea udându grădinile, ca să pôt trăi. Odată se dăce, a fost chămat

Poesii populare.

Culese din popor.

Frunză verde de măline
Plânge pământul sub mine;
Și io plângu asupra lui
De doruțului ore cui.
Și mândruță tu de-ai și
la tu drumul taberii
Colo'n jos, sate mălite,
Unde-să apele 'ntelnite
Și cătane logărite.
Te uită, mândruță, bine
Că mi-i vedé și pe mine
In țugu 'mpăratului
Sub porunca Némțului.
Pus'am pușca la picior
Și capul că mi-a fost somn,
Dăr când capu-am ridicat
Némțu-atuncia m'a jurat;
M'a jurat cu pușca 'n braț,
N'a, copile și te'nvață.
Până pușca-am învățat
Și viața mi-am mâncat.
Tótă ziua mergu pe drum
Nóștea șiribocă la tun
Cum focul n'oiu fi nebun;
Tótă ziua mergu șirég
Nóștea șiribocă la stég
Cum focu n'oiu fi betég.

În anul cinc-șeci și șesă
Mulți voinici sângele-și varsă
Pentru-ai lor părinți de-acasă;
Când bătaia s'a'nceput
Ei nici apă n'au avut
O lingură de beut;
Când era la meș de nóște
Trupu'n sânge nu mai pôte.
Și ziua când s'o'ndorât
Feoiori 'n drum s'o'nșirat
S'o'nșirat pe un virv de munte
În sânge până 'n genunche.
Când e coala prânqu mare
Vine-un căpitan călare
Cu trei sute de cătane;
Când striga Némțu „haptac!“
Tremura ceacă'n cap.
Și nu-ți e Némțule jele,
Că vești sânge pe curele,
Isvor din spatele mele;
Și nu-ți e Némțule greu,
Că vești sânge pe ciacă
Și isvor din capul meu?
Da-o cătană mai bătrână,
S'a'nturnat
Și-a cuvântat:
„Uitați, feoiori înapoi
Și vedeți voinici muriți
Ca și spinii înfloriți,

Ca și snopii prăvăliți.“
Și'napoi că m'am uitat
Mi-am vedut și-al meu fêrtat
Că zace 'n sânge încheșat
Și la mine s'o rugat
Fără mănur, fără cap,
Să 'ntorn pușca cu patul
Să-i sdobesc eu și capul.
Era mie mi-a fost milă
Că zace 'n sânge ca 'n tină,
Și mie mi-o fost bănat
Că zace 'n sânge încheșat.
O iubiti și-ai mei părinți
Știu bine, că mă iubiti,
Iubiților și-ai mei frați
Știu bine că m'așteptați.
Dăr n'aveți de a m'aștepta
Că sôrtea n'a vrut așa.
Că 'n ziua de Sândiene
Môrte mare-i cu jalane
Și'n loc de tras clopotile
Sprazu da cu tunurile
De urla și delurile,
Și'n loc de cruce, mormânt
Mă crâncăni corbii 'n vânt.
Iubită și-a mea măicuță
Nu știu n'o sosită cărtiuță,
Că tu nice n'ai venit
La mine când am murit.
Laura Veturia Mureșianu.

VIUGA.*)

De Boris Nicolay Martens.

Era o veră căldurosă în stepa**) din Rusia sudică. Abori de păclă nesfârșit umpleau atmosfera, și-i dau o colere de plumb posomorită. Sorele numai ic și coala pôte să sârute șesul cu rașele sale ardătoare, — dăr atunci îi trimite sărutări de flacăr, cari pot or când să aducă pe cel dragostit în peire.

„Ore sorele iubesc stepa, Vasile?“
„Nu le pôte iubi așa de ferbinte, ca eu pe tine, Feodora!“

Vasile și Teodora lăsară înderțul lor și cele din urmă case din sat, și acum treceau puntea unui păreu mic și căutau dincolo de țermul său un loc de odihnă,

Feodora este o adevărată fiică a șesului sarmatic. Trăsuri nobile, dăr energice pe fața ei pârliță puțin de soare, ochii întunecați, plini de foc, buze ridicate, pe lângă aceea un trup svelt, plin de putere, deprins cu arșita sorei ca și cu strapatele vântului din stepa. Vasile e cel mai serman

*) în limba rusescă: furtună, viscol.

**) șes.

înaintea judecătoarei, pentru că avea înfățișarea unui om atât de sănătos și bine nutrit și nu cunoscuse nici artă, nici meserie, prin care s'ar fi putut susține. Când Cleanthe aduse mărturiile pentru modul de trai al lui: pe grădinarul, pentru care căra apă, și femeia, la care imblătea grâu, nu numai că a fost îndată absolvată, ci peste acesta i-au cinstiuit judecătoarii dece mine (banii), pe care însă Zenone nu i-a dată voiă să-i primescă.

Da, atât de mult putea iubi înțeleptul sărăcia, încât o preferă tuturor comorilor. Cunoscută este istoria cu Diogene, care dela Alexandru, domnul lumii, n'a cerut mai mult, decât ca să i-se ducă din sora (adecă să se dea la o parte, să nu-i facă umbră.)

Concetașii lui Thales îi imputau acestuia, că știința nu-i este mijlocul spre folos, adecă nu-i aduce nici un venit. Și Thales a resfrâns aceste imputări în modul următor: A observat adecă, că în anul acela măslinii erau foarte încărcate de rod. El a luat în chiriă d'or tote tescurile (de oleu) în Milet și Chios pentru un preț neînsemnat și după secerișu le-a dat în chiriă, deorece toți se îmbulzeau foarte scump, câștigând astfel marci sume. Așa a dovedit el celor, care îl desprețuiau, că înțeleptul ușor se poate îmbogați numai să voiască; că însă preferă ma bine a aduna comori neperitoare. Așa ține și Vitruv în cartea sa, că consideră ca cel mai mare câștig al bunei sale creșterii și a cunoștințelor sale, că nu doresc mai mult, decât ceea ce po-

se de.

Și Horațiu istorisește, că sărăcia l'a făcut să scrie poezii, și că poeziile lui l'au recomandat apoi unor înalți patroni ca Maecena. De aceea predica Horațiu fără încetare: cumpetare!

Spaniolii s'au fost chiar mândri pe sărăcia lui Cervantes, autorul lui „Don Quijote“ deorece acesta îl silea să scrie operele sale nemuritoare.

(Va urma.)

POVEȚE.

Pomi de curând sădiți, d'or încă neînfloriți, decă-i lăsăm de capul lor, se uscă și se prăpădesc. Cea

mai mare parte din ei însă se pot mântui ușor de perire, decă se scot din pământ și li-se răzăză rădăcinile cu un cuțit ascuțit astfel, ca punându pomul în pământ, rădăcinile acele se se așe de pe fundul gropii. În fine mai trebuie, ca pomii din pământ și li-s'au răzezat rădăcinile, să-i ținem câte-va ore în apă rece și numai după aceea să-i sădim din nou. Îndată după acest pom se direge vădându cu ochii și începe să-i m'ergă bine mai ales decă ne îngrijim ca pomul să nu-și perdă umezela. Spre scopul acesta este bine decă pomul îl ungem cu puțin amestecătură făcută din lut și vară în câmp când în câmp câte-o măsură de gunoi mai vechiu.

Cum se deosebesc cafeua de cicoriă? Din cafeaua, ce crezi că nu este curată, ia puțin pe un v'rf de cuțit, t'ornă-o într'un pahar cu apă rece; decă cafeua este amestecată cu cicoriă, apa nu mai decât se va turbura și se va înegri; decă însă cafeua e curată apa va rămâne limpede ca cristalul. De însemnat e, că decă cafeua este amestecată cu cicoriă, trebuie totdeuna să se pună în ea mai mult lapte, decât decă e curată.

MULTE ȘI DE TOATE.

Un om productiv.

S'a notificat Academiei de medicină din Franța, morțea unui American dintr-aceia care sunt trebuincioși țerilor ce au nevoie de a fi populate. Căsetoria la 1840, Americanul a avut dela soția sa d'insă 18 copii în 8 ani; de două ori ea a născut gemeni; de patru ori a făcut câte trei copii deodată; a șapte ore ea n'a născut decât un singur copil după care a murit. După trei luni tatăl se însură din nou; doi ani de-a rândul a avut câte un copil cu femeia sa de a doua; apoi în timpul de cinci ani a avut 10 copii (de cinci ori gemeni). După acesta urmă o perioadă de liniște și în timpul de trei ani n'a născut decât trei copii. Soția de a doua muri și ea la rândul ei lăsându bărbatului un total de 20 de copii în viață (cei 12 din cei 32 cari p'ortă numele tatălui lor murise.) Tatăl se căsetori a treia oară cu o văduvă, care are un fiu și în dece ani îi făc 9 copii.

Pote că acest tată productiv s'ar mai fi continuat cursul isprăvilor sale, decă nu l'ar fi sdrobotit o locomotivă. Din acești 41 de copii 24 trăesc astăzi.

*

O probă de curaj.

Intr'un regiment austriac era un căpitan, care trăia liniștit și retras, și camarazii săi îl țineau de om sfios, ba unii susțineau, că n'are curajul ce se recere pentru un războinic. Comandantul regimentului, colonelul contele L. era cunoscut în totă armata pentru aventurile sale. El îl află despre vorbele rele asupra căpitanului, și voi să se încerce, decă sunt adevărate. La prânzul ce-l lua toți ofierii la un loc, întocmi colonelul astfel lucrul, ca căpitanul să ședă lângă el.

Sfîra căpitanului în adevăr îl întări în credință pe colonelul, că camarazii au dreptate, și chiar el încep să considere pe căpitanul de un laș. Cam la sfirșitul prânzului, colonelul aduse vorba despre pușcarea cu pistolul, în care era măestru și în fine trimise să-i aducă pistolele, pentru ca să dea câteva dovezi despre dibăcia sa. Pistolele fur aduse și contele bătându pe căpitanul pe umeri dișe: „Ce ar fi, amice, decă ai ținea în mână m'urul acesta, vr'u ca să țintesc asupra lui cu pistolul“.

Toți ofierii ascultau cu atențiune și priveau zîmbind la căpitanul, care de sigur refuză acestă. D'or colonelul insistăndu în rugarea sa, căpitanul luă cu linisce m'urul, între degetul cel mare și între degetul arătător și-l ținu fără ca să tremure.

Detunătura răsună și glonțul trecu tocmai prin mijlocul m'urului. Risetele camarazilor amuțiră, ei se rușinară, că gâdiseră rău asupra căpitanului. Acestă se apropia liniștit de m'ura, ca și când nu s'ar fi întâmplat nimic, luă în mână celalalt pistol și dișe cu față veselă, privind arma: „Vezi, d-le conte, trebuie să diș, că ai pușcat de minune — trebuie să încerc și eu. Acum, decă d-le colonel are bunavoința, să țina și d'nsul m'urul în mână, ca să pușc și eu asupra lui“.

„D'or omule, scii să pușc cu pistolul?“ întreba acesta zăpăcit.

„Ar fi nemodestia, decă așa dișe că scii pușca așa de bine ca d-ta, d-le colonel; d'or am mai pușcat cu pistolul. Mai bine m'uresc însă sabia. M'ar bucura foarte mult decă așa n'emi!“

Nu mai încăpea nici o vorbă, contele era silit, ca nu cumva să se facă de ris înainte corpului ofierilor, se implinescă voia căpitanului. Ce se petrecea în inima sa nu o scia nimenea;

liniștit ținu m'urul! Căpitanul ridică încet pistolul, ținti — coș abia mai resuffla, când deodată căpitanul lăsă pistolul jos. „Nu“ dișe el zîmbind. „Nu va merge, nu m'am gândit că as putea să pușc pe altă parte, s'ar putea întâmpla o nenorocire, nu trebuie să jucăm cu viața. Iți mulțamesc, d-le colonel, d'or nu voi pușca“. Dișându aceste puse pistolul pe m'ura și se așe la locul său.

După două săptămâni căpitanul s'a făcut maior și colonelul a devenit cel mai bun amic al său.

*

Un crăș subteran în Caucaș.

Folia rusă „Kaukaz“ aduce scoira, că în apropierea orașului Kerki s'au descoperit mai multe covități, cari constituiesc intrările unui oraș subteran. Judecându după diferitele obiecte de metal, ce s'au aflat înr'ensele, acest oraș se crede a fi încă de pe timpul Sassaniilor. În înțelesul strîns al cuvântului e un oraș complet înmormântat, er nu numai ruinele unui oraș, cum se credea, căci labirintul în formă de catacombe al coridreilor și al încăperilor, cari se estind departe în lăuntru și în cari stau și acuma obiectele diferite de gospodărie, constată fără îndoială, că acest oraș a fost jertfa unei catastrofe geologice îngrozitoare și unice în felul ei, seu cel puțin jertfa unei întâmplări curioase. Se află în acest oraș străde, străde laterale și piețe cu bazenuri, în cari probabil a fost apă, d'or a secată, apoi case — intru-cât adecă se pot numi case fiind-că nu au forma caselor de astăzi, și icl coala sunt câte o trei etajuri. Pe străde poți străbate în direcțiune dreptă. Pavagiul e din stalactit și alabastru, ceea ce dă la lumina facielor un aspect feeric. Bucharii, cari cunosc aceste pesceri de mult, diș, că odinioară se aflau în ele nenumărate piese și obiecte diferite de aur și argint. Se crede, că acest oraș a servit odată ca asil seu ca loc de refugiu pentru poporele culte în contra invasiunii t'al-harilor nomați. Guvernul din Turchestan a luat m'ura energice pentru conservarea intactă a acestui oraș exemplar, er societatea de anticități din Moscva a hotărît să trimită în vara această o comisiune la fața locului pentru de a face studii și cercetări mai minuțioase.

*

Paserele migrătoare în Italia.

Primăvera sosesc în Italia cete întregi de paseri migrătoare din diferite părți ale lumii și locuitorii italieni nu sunt tocmai ospitali față cu acești oșpeți ai lor, mai ales din cauza numărului lor cel mare, mulți locuitori le prind și le stir-

țeran, d'or cel mai frumos bărbat din sat.

„Astăzi a fost Dumitru la mătușă“, dișe Feodora după o mică pauză, pe când amândoi priviseră apa cea limpede a pârului ce murmură încet.

O mușcătură de viperă nu l'ar fi făcut pe Vasile să sară în sus mai repede, ca atunci când auzi cuvintele Feodorei — răgușită, cu o voce aprăpe înăbușită strigă el: „Vrea să te ia de nevastă!“ —

Fata plecă capul în semn de aprobare.

„Feo“, — o rugămintă nemărginită zace în cuvântul acesta — „Feo, ce i-s'a răspuns lui Dumitru?“

„Mătușă îl voiă, — eu nu!“

Vasile se aruncă la picioarele Feodorei, el sărută, ca și când s'ar fi perdut mințile, marginea rochiei ei, el sărută în continuu până când risul fetei i-l aduce în fire.

„Nemernicule, imi rupi haina! D'or tu nu cunoci încă mărirea fericirii tale! Ce-ai face când ai auzi, că mătușă cedând rugămintelor mele—“.

„Ea voiă—?“

„Să ne căsătorască unul cu altul!“

Acestă întrecu și cele mai îndrăznețe așteptări ale lui Vasile, ca în vis se uita la fata, ce ridea. Acestă însă îmbrățișă pe Vasile, care era beat de bucurie și-l sărută cu pasiune. Apoi se smucesc din brațele lui și alergă spre sat.

*

Căsuța modestă a lui Vasile zace mai la o parte de casele din sat, abia o zăreai când treceai prin sat. D'or se schimbă din timpul când Feodora „mărgăritarul din Nova Nișerkts“, devenise soția „celui din urmă țeran“, cum îl numeau pe Vasile. Acum toți se uitau și încă prea adeseori la căsuța lui Vasile, căci ț-care rămnea la o privire din ochii Feodorei. Chiar și bogatul Dumitru, un v'rf al Feodorei, se uită deși mai cu s'ema cu privire încruntată asupra casei lui Vasile, și într'o di se întâmplă lucru de necrețut — el intrase în lăuntru. Cei doi rivali de odinioară își întinseră m'ura.

„Vezi, Vasile, că am avut dreptate, când dișeam, că nu e om rău!“ dișe Feodora, după ce plecase Dumitru.

„D'or totuși ar fi fost mai bine decă nu ne-ar fi cercetat — o se vor-

bescă despre acesta omii din sat.“

„Lasă să vorbescă — ce ne pasă nouă!“

Când tăcu Vasile, ea se apropiă de el, și cuprinse grumazii cu brațul drept și-l privi țintă în ochi.

„Crezi tu, că ț-ar putea fi vreodată periculos?“

Un fior ușor îl cuprinse pe v'nosul și înaltul Vasile. El nu răspunde. D'or lua pe t'ăsă sa soția în brațe și o strîns la inima sa, ce bătea tare.

*

E rău de acela care are să păzescă o comoră, d'or decă comora această e o femeie t'ăsă și frumoasă, e și mai rău.

De ceea ce se temuse Vasile se și întâmplă. Amiciei lui Dumitru cu soția sa nu și-o puteau explica omii, Feodora era prea frumoasă, buzele ei prea roșii, ochii ei prea plini de foc, ca să potă crede cineva că Dumitru are un sentiment, care să n'abă nimic de a face cu patime.

Când Vasile înțelese părerea această ce domnia între sâteni, suferea grozav. O mulțime de gânduri chinătoare îl copleșiră, chinuri, pe cari nu le putea stă-

pâni, îl rodeau la inimă. Eși și eși își jura el în taină să nu se îndoiască de credința Feodorei — d'or ce folos.

*

Viuga urlă prin stepă. Zăpada cade în fulgi groși, dimpreună cu grozavele gramați de zăpadă scormonite din covorul cel alb al stepelor, cari sunt aruncate în vârtej peste șesurile întinse. Cu un urlet înfricoșat se rostogolesc munți de zăpadă, trântindu la pământ toate vietățile din cale. Viuga, înfricoșată deși, ea nimicesce omii, făpturile și — fericirea lor!

Prevestitorii furtunei, îl m'ară de timpuriu acasă pe Vasile, care avuse trebă afară din sat. Acasă găsi pe Feodora stând de vorbă cu Dumitru. Îl săgetă la inimă pe s'irmanul Vasile, abia pută să facă o plecăciune lui Dumitru fără a scote însă un cuvânt. Asta era prea mult, era îngrozitor — acum venea obraznicul și când nu era el acasă.

Dumitru plecă îndată după această. Vasile ședea pe vatră tăcându, numai după ce se apropiă Feodora de el, își ridică ochii asupra ei.

„Vasile!“

„Ei?“

pesotă de tēmă, ca să nu le pricinuescă pagube. Acum însă a pășit însa și regina Italiei ca o puternică protectoare a paserilor migrătoare, nișuind să pună căpătîu obiceiului de a le estermina. In scopul acesta ea are de gând să inființeze reuniuni, după cum se află și in alte state. Reuniunile aceste vor să se țină până de imigrarea și emigrarea paserilor și li-se va cere tot-odată din partea reginei, ca îngrijindu-se cu conștientitate de sörtea paserilor migrătoare de pe teritoriul lor, să-și dea silința a împedece pe locuitorii dela estirpirea lor. E însă generală părerea, că o greu își va ajunge regina acestu scop, de cumva nu se va pune ea însăși in serviciul cauzei, căștigându în fruntea mișcării persoane de acelea, cari nu cruță nici ostenelă și nici alte jertfe.

Cum se bagă oulă in sticlă? Punem un ou pröspätü in oțetü, până se face cöja môle și mlădiösă, apoi cu bögare de sēmă se întinde in lungime cöja, așa încätü oulă pöte fi viritü pe gätul unei sticle. Sticla trebuie se fiä finütä pieșișu ca oulă să lungece, nu se cadă pe fundul sticlei. Decä turnämă apoi in sticlă apă rece, atunci oulă își ia eräși forma lui de mai înainte.

Sciri comerciale.

B.-Pesta, 13 Iunie. Relațiile in tär-gulü de produse neschimbate. Mișcarea in manufacturi, după încheierea tär-gului, linisčitä. Interesele 3 1/2 %.

Cereale. In situația tär-gurilor esterne nief o schimbare esențială.

Aici, gräulü a avut tendență fermă, încheindü cu 15-25 cr. mai susü ca săptămäna precedentä. Mișcarea de săptămänă cam 60,00 m. metr. — Sécara negoșü slabü, orzulü, porumbulü și ovésulü, deasemenea.

Coloniale. Din cauza sezonului înaintatü, mișcare neînsemnatä. Notézä. Caféua Ceylon 203-191 fl., Mocca 190-182 fl.

Pästăioșele. Exportul stagnézä, pe când trebuințele interne normale.

Victualile. La începutul săptămäniei oușele au avut tär-gü môle. Mai tärđiu, fiindü marfä pușinä, prețurile au devenitü mai ferme. S'au vëndutü 48-49 la 1 fl., lada 27.50, 29.50 fl. — Galițe. Marfä nu prea multä, prețurile s'au menșinutü cele din săptămäna premergätöre.

Peile, fiindü marfä pușinä, cerute. S'au vëndutü: pei de oi sërbesci 115-118 fl. pr 102 bucăți, memțesci 2.20, 3 fl. pärechea. Pei de mielü de Transilvania și Banatü 75-80 fl.

„Așa-mi cade de greu când tu nu vorbesci!“ „Mi-sa tăiatü voia de a mai vorbi!“ Vasile se ridică de pe vatră și începe să umble turburatü in susü și in josü prin odaie. „Vasile, te rogü spune-mi, ce-ți este!“ „Ce-a căutatü Dumitru la tine?“ „Nimicü. Credea că esci acasă...“ Unü risü plinü de batjocură îngrozitöre räsună in odaie, și sunetulü se räsfränge inäbușitü de päreți, amestecându-se cu urletulü tänguitorü alü vijeliei de afarä. „Vasile, nu-ți bate așa jocü de mine!“ se rugä tinerä femeieä frecându-și mănile. Vasile ride eräși. „Dumitru a cređutü, că suntü acasă? Dör m'a vëđutü când m'am dusü de-acasă!“ Unü strigätü sfșișitorü eși din pepulü Feodorei. „Vasile, tu te indoesci de credința mea.“ Șiröe de lacrimi udă fața tinerei femei. Ea smulge cu o mișcare repede crucea de pe pärete o sărütä cu buzele tremurände și apoi cade in ghenunchi înain-

Calendarul săptămânii. Table with columns for date, day of the week, and names of saints or events.

Table of grain prices (Săminte) and oil prices (Săminte vechi ori noue) with columns for quality, price per 100 kg, and origin.

Table of product prices (Produse div.) with columns for product name, origin, and price.

Tär-gulü de rimätöri din Steinbruch. La 15 Iunie n. starea rimätörilorä a fostü de 187.401 capete, la 16 Iunie au intratü 2825 capete și au eșitü 1088 rëmänändü la 17 Iunie unü numărü de 139143 capete. — Se notézä: marfä un-

tea bărbatului ei cu căutătura încruntată. „Vasile, pe icöna acesta îți jurü, că suntü nevinovatä și că numai gura ta — nief odatä a altui bărbatü — a atinsü buzele aceste!“ Atuncü Vasile ridică in susü pe tinerä sa femeieä. Douș brațe puternice de bărbatü îi cuprindü trupulü ei mlădiösü și Feodora se vede fără de veste purtatä pe susü ca pe unü copilü. Duhurile nevęđute țesü o fericire deliciösă in această odaie — afarä însă urlä viuga, țeița nimicirii... Vasile puse pe Teodora josü pe podinü, ea îi neteđea përulü de pe frunte și îlü privea zimbindü de fericire. „Nief-odată nu vei mai gändi räu despre mine?“ „Nief-odată, Feodora! Chiar decä te-ar bănuși și mai räu limbile pismätärețe. In ziua aceea însă — ochii lui Vasile scänteiau selbaticü — in care așü căpăta doveđi, pe Dumneđeulü meu țü-așü stinge vieța!“ Ingrozitä se trage inapoi Feodora — in mănile lui Vasile scäntează unü cuțitü lungü și bine ascuțitü. In momentulü acesta isbi furtuna

gurăscă veche, grea dela 41 până la 42 1/2 cr. marfä ungerescă tinerä grea dela 44 cr. până la 44 1/2 cr., de mijlocü dela 45 cr. până la 45 1/2 cr. — ușörä dela 47 1/2 cr. până la 48 cr. — Marfä țărănescă grea dela 41 până la 42 1/2 cr. — de mijlocü dela 44 cr. până la 45 cr. ușörä dela 46 1/2 cr. până la 47 1/2 cr. — Marfä de România de Békony grea dela — cr. până la — cr. transito mijlociä grea dela — cr. până la — cr. însă transito ușörä dela — cr. până la — cr. transito dto țepösä grea dela — cr. până la — cr. transito mijlociä dela — cr. până la — cr. Marfä sërbescă grea dela 45-45 1/2 cr. transito, mijlociä grea dela 45-45 1/2 cr. transito, ușörä dela 46-46 1/2 cr. Porci îngrășați de unü anü dela — cr. până la — cr., îngrășați cu cucuruzü dela — cr. până la — cr., îngrășați cu ghindä dela — cr. până la — cr. Cântăriți la garä cu 4 1/2.

Bursa din București din 17 Iunie. Table with columns for Valori, %, and SE CUMPI.

Cursulü losurilorü private din 17 Iunie. Table with columns for comp. and vunde.

Cursulü pieței Brașovü. Table with columns for Bancnote romănesci, Argintü romănescü, Napoleon-d'ori, Lire turcesci, Imperiali, Galbini.

Cursulü la bursa din Viena. Table with columns for Renta de aurü, Renta de härtiä, Imprumutulü, Amortisarea datorie, etc.

(Balsamü de vieță alü lui Dr. Rosa.) Dintre töte organele, carü compunü interiorulü corpului omenescü, cele mai importante suntü iärä indoiälä stomachulü și canalulü intestinelorü. Pentru aceea este consultü, ca la cea mai micä bolăvire a acestöru organe să aibä fiecare unü medicamentü la îndemänä, care după o scurtä întrebunțare se delätüre böla. Unü asemenea medicamentü probatü este „Balsamulü de vieță alü lui Dr. Rosa.“ cunoscutü și förte plăcutü de decenii in întregä Austro-Ungaria, se preparä in farmacia lui B. Fragner, Praga și se capetä in töte farmaciile mai marü.

Proprietarü: Dr. Aurel Mureșianu. Redactorü responsabilü interimälü: Gregörlü Maiorü.

Grädina cu restaurațiune a lui Balázs. Marele Concertü militarü. Text describing the garden and concert details.

puternicü in feresträ. Cu unü sgomotü infernalü sbörä ferestrele sdrobite in mijloculü odäiei. Ișbitura înfricoșată o trântise pe Feodora la pämentü, Vasile, care voia să o prindä in brațe, îi viri in peptü cuțitulü celü ținea încă in mână. Tipetulü asurđitorü alü muribundei e inäbușitü de vocea detunätöre a furtunei.... Viuga urlä mai departe — înfricoșata țeița se bucurä de victima ei, cea mai frumoșä ce a avutü vreodată... Icöna mântuitorului in mănile ei convulsivü înceștate, cuțitulü lui Vasile infiptü in inima ei, care simțea odinörä atätü de ferbinte — așa o aflaserä pe Teodora. Vasile era consideratü de ucigașulü femeii sale. In sala tribunalului ilü duocü pe nenorocitulü Vasile — unü bărbatü de 30 de ani, figura lui odinörä atätü de puternicä e încovoiatä, përulü cu totulü căruntü, foculü ochilorä säi stinși, ast-feliu stä elü inaintea judecätörilorü. Pertractarea își începe cursulü ei.

„Vasile Bogdanov“ se aude vocea judecätörilorü „märturisesci că ești vinovatü, că ai ucisü pe femeia d-tale Teodora?“ Vasile își clätină capulü său că-runtü vocea lui stinșä abia se aude prin tăcerea de mörte din salä. — „Viuga — viuga — Verdictulü tribunalului era „Vinovatü!“ Nebunia își întinse asupra spiritului lui Vasile aripile ei întunecöse, nöptea cuprinse spiritulü său. Din întunereculü sufletului său se ivescü, neconștientü schimbändu-se douș icöne, carü i-lü aruncä pe sërmanulü încöce și încolo prin mii de născociři și fața lui adencü brăzdatä o lumineză aci in fericire nespusä, aci într'o îngrozitöre schimosire. Deodată se ivesce o icönä prețioșä: nemärginitä stepä luminată de söre, prin care umbiä doi tineri beți de fericire și cufundați in visäri, apoi o altä icönä înfricoșată. — O tänguire sfșișitöre de inimä ese dintre buzele nebulnui: „Viuga — Viuga. —“ Ucu.

Rohseidene Bastkleider
fl. 10.50 per Robe und bessere
Qualitäten
versendet porto- und zollfrei das Fabrik-Depôt
G. Henneberg (K. u. K. Hofliefer.) **Zürich.**
Muster umgehend. Briefe kosten 10
fr. Porto.

Numere singurate
din „Gazeta Transilvaniei“
à 5 cr. se pot cumpăra în
tutungeria I. Gross, și în li-
brăria Nicolae Ciurcu.

Anunț.

Unu învățacelu român cu
cualificațiune de 4 clase nor-
male seu absolutu de școlele
capitale, care se cunoscă și o
limbă străină — din familiă
bună, se primesce în prăvălia
de manufacturi a subscrisului.
Informațiunî mai de aproape
seu verbalu seu în scrisu.

Ioan Lazaroiu
comerciantu
în Orăștia.

605,3—2

*Serviciul de Studii și construc-
țiuni: căi ferate, șosele și poduri alu
Ministerului Lucrărilor Publice din
România, face cunoscutu că are nece-
sitate de Ingineri eșiți cu diplome
seu certificate din unile din Școlele
Technice: Viena, Berlin, Paris, Bru-
xelles, Gand, Zurich etc. și se fiă de
naționalitate Români seu celu puțin
se cunoscă limba Română.*

*Amatorii d'a fi angajați pe unu,
doi seu mai mulți ani, sunt rugați a
trimite Serviciului în București Strada
Minerva Nr. 16 propunerile cu o copie
legală după diploma seu Certificate,
cu indicațiunea naționalității, etatea,
timpul servit și anume la ce lucrări.*

BCU Cluj / Central University

NOULU CHIOSCŪ

la

FROMENTADA DE JOS.

Am onóre a face cunoscutu onor. publicu, că noulu
chioscū dela promenada de jos, cel'am înființat se va deschide
Duminecă în 21 lunie a. c. la 11¹/₂ ore a. m.

și că mî voi da totă silința a mulțami pe onor. mușterii
oferindu-le cafea, café-glacé, înghețată, ceaiu, licheruri, cognac,
vinu, bere, apă de soda, ape minerale, șuncă, untu prospētu, oué
etc. numai din calitățile cele mai bune și cu prețurile cele
mal eține.

Pentru cercetare numerosă se rógă cu distinsu stimă

607,3—2

PROPRIETARA.

Viena 1873. Medalia pentru merit.	Budapesta 1885 Dipl. de onóre.	Esseg 1889. Dipl. de onóre.	N.-Palanka 1887 Med. de anr.	Dipl. de onóre Londra 1878.
---	-----------------------------------	--------------------------------	---------------------------------	--------------------------------

Iosif Csik

c. și r. escl. priv.

Prima fabrică de Sýrmier Portland-Cement și varu-hydraulic
in BEOCSIN.

Biroul-Centralu și depositulu: **Budapesta, V., Rudolfsquai 8,**
recomandă onor. d-ni didari și arhitecți, întreprinderilor de construcțiunî,
proprietarilor, comitetelor rurale și bisericesci, precum și onor. publicu
doritoru de a clădi, propriile sale fabricate in

Portland-Cement și varu hydraulic,

carî se liferează totdeauna în calitate escelentă. — Prețuri curente și infor-
mațiunî se trimittu la cerere punctualu.

Paris 1876 med. de bronz.	Keckemet 1872 med. de argint.	Nensatz 1875 med. de aur	Szeged 1878 med. p. merit	Triest 1883 med. de aur
------------------------------	----------------------------------	-----------------------------	------------------------------	----------------------------

Rugăm pe domni abonați ca la reînnoirea prenumerațiunei să binevoiască a serie pe cuponul manda-
tului postal și numerii de pe tașia sub care au primitu diarul nostru până acuma.

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

Ajutoru grabnicu și siguru

pentru

SUFERINTE DE STOMACHŪ ȘI URMĂRILE ACESTORA!!

Mijloculu celu mai bunu și eficace pentru mănținerea sănătății, curățirea su-
curilor precum și a sângelui și pentru promovarea unei mistuiri bune este deja
pretutindenea cunoscutulu și plăcutulu

„Dr. Rosa's Lebens-Balsam“.

Acestu balsam preparatu cu îngrijire din erburile alpine cele mai bune și tă-
măditore se dovedesce ca forte folositoru în contra tuturor greutăților de mistuire
cărcei de stomachu, lipsa de apetițu, rigălele, congestiunilor, haemohoidelor etc. etc.
In urma eficacității sale a devenitu acestu balsam acum unu siguru și doveditu
medicamentu de casă popularu.

Sticla mare costă 1 fl., mică 50 cr.

Mii de scrisori de recunoscintă stau la dispoziți!

FIȚI ATENȚII!!!

Spre a evita înșelătorii, facu pe fiecare atentu, că fiecare sticlă cu **Dr. Rosa's
Lebens-Balsam**, care singuru numai de mine este preparatu după receta originală, este
învelitu în hărtia grosă albastră, care poartă în lungulu ei inscripția: **Dr. Rosa's Le-
bens-Balsam** din farmacia „zum schwarzen Adler“, B. Fragner, Prag, 205—3“ în
limba germană, boemă, ungară și franceză, și cari suntu provédute cu alăturata
marcă a fabricii luat sub scutul legalu.

Dr. Rosa's Lebens-Balsam

Veritabilu se pôte procura numai in
Depositulu principalu alu producătorulu

B. Fragner,

Farmacia „Zum schwarzen Adler“
Prag 205—3.

In **Budapesta**: la farmacia I. von Török.

Tôte farmaciile din **Brașov**, precum și tôte farmaciile mai mari din mo-
narchia Austro-ungară au deposite din acestu balsam de viață.

Totu de acolo se pôte avea:

Alifia de casă universală de Praga

(Prager Universal-Haussalbe)

unu medicamentu siguru și prin mii de scrisori de mulțamire recunoscutu
in contra tuturor inflamațiunilor, rănilor și umflăturilor.

Acésta se întrebuințază cu succesu siguru la inflamațiunî. la stagnațiunea lap-
telui și întărirea țitelor cu ocaziunea întercării copilulu, la abscese, ulcere, pustule
cu puroiu, carbuncle; copturi la unghie, la panariți ulcerațiunî la degete, la întă-
rituri, umflături, tumorea glandulelor limfice, lipome etc. — Tôte inflamațiunile,
umflături, întărituri se vindecă în timpululu celu mai scurtu; și la casuri însă, unde s'a
formatu deja puroiu absorbă buba și o vindecă în timpululu celu mai scurtu fără dureri.

In cutiôre à 25 și 35 cr.

FIȚI ATENȚII!

De ôrce alifia de casă universală de Praga se imităză
forte desu, facu pe fiecare atentu, ca singuru numai la mine
se preparază după receta originală. Acésta este numai
atunci veritabilu, decă cutiôrele din metalu galbinu, in cari
se pune, suntu înfășurate în hărtia roșă pe care s'adă tipărită în 9 limbi explica-
țiunea cum se întrebuințeze. împachetate și in cartone vinete — cari suntu prové-
dute cu marca fabricii de mai sus.

Balsamū pentru auđu.

(Gehér-Balsam)

Celu mai probatu și prin multe încercări celu mai temeinicu medicamentu
pentru vindecarea auđulu greu și spre redobândirea auđulu perdutu. 1 **Flacon 1 fl.**
603,26—2

Stai! Ce este aici? Încălțăminte aproape de gēba!

Unde?

563,10-10

In stabilimentulu de ghetē și pālării

alū lui

IOANŪ SĂBĂDEANU,

Brașov, Strada Căldărarilor, 10 nou, 485 vechiu.

Rară ocaziune de cumpărare și vânđare.

Prin desființarea unei societăți mari pentru fabricarea încălțămintelor, mî-a suc-
cesu să cumpărū într'unu modu favorabilu o mare partiă de încălțăminte modernă, soli-
dă, fabricatu prospētu și tôte lucrate cu mâna (nu cusute cu mașina), așa încatu
sunt pusu în plăcuta pozițiune — ca până când imi va ajunge cantitatea se o vëndū.
părechia de ghetē fine de piele de vacsū seu de patent pentru bărbați numai cu
fl. 2.90 și o părechia de ghetē de dame de piele de patent,
seu de vacsū cu fl. 2.80 însă numai plătiți în banu gata.

A câștiga puținū, a vinde multū, a nu scrie nimicu in cataștufi, acesta e principiul meu
Prețurile reduse ale mărfurilor, cari nu sū cumpărate in partiă.

Ghetē de bărbați:

Ghetē de vacs și patent cu cuiu dela fl. 3.10 in sus	
Ghetē din piele patent	3.50 "
" de gems și de piele de vițel cu cuiu	3.50 "
" fine din piele de vacsū seu	4.50 "
" de mănūșe franțuzescă	4.50 "
" lacu de salonu	4.50 "
" piele de Cid (mănūșe)	4.50 "
Din piele patent, și de vacs pentru urcat munții	dela fl. 4.50 "
Pantofi pentru promenadă	3.— "
Cisme scurte fine de piele de vacsū cu 2 tălpi	6.50 "
Cisme lungi de vânătoare din iuft rusescū adevărată	9.50 "
Cisme de vânătoare de iuft	7.50 "
Cisme pentru lucrători de piele de vacu	5.50 "
Pantofi de casă și pentru gimn.	— 90 "

Ghetē de dame.

Ghetē patent	dela fl. 2.90 in sus
Ghetē de vacs și de piele de Buoff	fl. 2.70 "
Ghetē de gems, piele satinată, cele mai fine	fl. 3.50 "
Ghetē de piele de mănūșe	fl. 3.90 "
Ghetē de piele de mănūșe cu lacu	fl. 4.50 "
Ghetē pentru urcatu munții	fl. 3.80 "
Ghetē de brunnel	fl. 2.80 "
Pantofi de brunnel cu șinôre (șirete) de încheiatu	fl. 2.50 "
Pantofi de brunnel de piele de gems, de lacu și de bronz (auriu) scobiți pen- tru dansu	fl. 2.— "
Pantofi de gems și piele pat. cu șinôre	fl. 2.80 "
Pantofi de drill in colori diferite	fl. 1.80 "
Pantofi de c sã și pentru gimnastică precum și papuci de casă	fl. .80 "
Ghetē pentru copii de gems seu de piele de glacu cu nasturi	fl. 1.25 "
Pantofi de copii in tôte colorile, cu nasturi seu legături	fl. 45 "

Diferență in prețuri:

Pentru beseturi și capacu 50 cr., pentru talpă duplă 30 cr., pentru talpă de Lipsca (pingea)
50 cr., și pentru încheiatu la o parte cu nasturi 50 cr., se scotesc mai multu.

Tôte celelalte încălțăminte aici neamintite se găsesc cu prețuri scăđute.
Specialități de încălțăminte fină: de Carlsbad, Viena, Parisu etc. pentru Bărbați
și Dame de *Chevruaux* in *Polonese* și *Sport* cu nasturi, *Pantofi* etc., se potū căpăta cu
prețuri reduse. Comande după măsură și reparaturî se primescū și se escută prompt.
Comande din afară se vorū eșefțui promptu cu rambursă indicându-se
mărimea, forma și calitatea încălțăminte, cari decă nu se potrivescū se
potū schimba.

Mare depositu de pālării de bărbați și copii de filz (păslă) și de sporterie forte eține.
Gamașini de piele, căciuli de bărbați pentru voiağı și căciuli comode dela 30 cr. in susu.

Stai! Ce este aici? Încălțăminte aproape pe de gēba!